

Pelastakaa Lapset

MUN KEHO MUN RAJAT

Opas nuorille.

Mitä pitäisi tietää seksiviesteistä.

Opas on selkokielenen.

Tämä opas on sinulle, 13–17-vuotias nuori.
Oppaassa puhumme alastonkuvien jakamisesta.
Miten toimit tilanteessa, jos joku levittää sinun
alastonkuvaasi somessa?

Oppaassa käsittelemme myös seksitekoihin houkuttelua.
Annamme ohjeita tilanteisiin, joissa aikuinen pyytää tai
lähettää alastonkuvia.

Nuori saa jakaa toiselle nuorelle alastonkuvan itsestään.
Annamme ohjeita myös tällaisiin tilanteisiin.

TEKSTI: JANITA TASA / PELASTAKAA LAPSET
TAITTO: ATTE NYKÄNEN / PELASTAKAA LAPSET
OPPAAN KUVAT: 358
SELKOKIELELLE MUOKKAUS: RIITTA SUOMINEN
/YKSITYINEN KIELITOIMISTO

Seksiviesti

Seksiviestin lähettäjä voi kehua ulkonäköäsi tai kysyä seurustelusta ja seksistä. Viesti voi olla myös vihjaileva hymiö 🍆 🍑 tai alastonkuva.

Seksiviesti voi olla osa nuorten seurustelua. Se on ok, jos molemmat ovat siihen halukkaita. Nuorten keskinäistä seksiviestittelyä kutsutaan englannin sanalla sexting.

On kuitenkin laitonta, jos aikuinen lähettää alle 16-vuotiaalle seksiviestejä.

Lapsen tai nuoren houkuttelu seksitekoihin

Seksitekoihin houkuttelua voi tapahtua netissä tai netin ulkopuolella. Aikuinen voi lähestyä sinua esimerkiksi somessa tai pelialustalla.

Aikuinen voi haluta, että puhut seksistä. Hän ehkä ehdottaa tapaamista netissä tai muualla.

Alkuun hän voi jutella arjen asioista ja harrastuksista. Joskus aikuinen kehuu ulkonäköäsi tai pyytää alastonkuvaa.

Seksuaaliväkivalta

Väkivalta, joka liittyy seksiin, on seksuaaliväkivaltaa. Aikuinen ei saa koskaan lähestyä nuorta seksin takia eikä tehdä nuorelle seksitekoa. Se on väkivaltaa ja rikos myös netissä.

Väkivaltaa on, jos aikuinen pyytää sinulta alastonkuvaa tai lähettää alaston- tai pornokuvan.

Rikoslaisissa näistä teoista käytetään ilmausta seksuaalinen hyväksikäyttö. Laissa on 16 ja 18 vuoden suojaikäraja.

Lue lisää suojaikärajoista sivulta 21.

Nettivilhje-palvelu

Ilmoita Nettivilhjeeseen, jos saat aikuiselta seksiviestejä. Kerro myös, jos omaa tai toisen nuoren alastonkuvaa levitetään somessa. Ilmoituksen voi tehdä ystävän puolesta tai sen voi tehdä myös huolestunut aikuinen. Ilmoittaminen on nopeaa ja helppoa.

Jos viestittely epäilyttää sinua, lähetä ilmoitus. Pelkkä epäily riittää. Sinun ei tarvitse olla varma, onko viestittelijä aikuinen.

Nettivilhjeen asiantuntija arvioi alustavasti, onko rikos tapahtunut. Jos on, tieto välitetään poliisille.

Kurkkaa ilmoituslomake: nettivilhje.fi/ilmoita

Voinko jakaa oman alastonkuvani ikätoverille?

Joskus voi olla kiva lähettää intiimejä kuvia kaverille.
Kuvan ehkä lähettää mielijohteesta, pyynnöstä tai osana seurustelua.

Alastonkuvan voit jakaa, jos aidosti haluat sen lähettää ja vastaanottaja haluaa sen saada. Ikinä ei kuitenkaan tarvitse lähettää kuvia, jos ei halua!

Mitä kannattaa ottaa huomioon, jos jakaa alastonkuvan ikätoverilleen?

Ennen jakamista pitää sopia säännöt.
Päätäkää yhdessä, poistatteko kuvat heti katsomisen jälkeen.

Kuvaa ei pidä säilyttää missään.
Poistakaa kuvat myös pilvipalvelusta.

Muistuttakaa toisianne siitä, että kuvaa ei saa näyttää eikä jakaa.

Ota sellainen kuva, josta sinua tai paikkaa ei voi tunnistaa.
Rajaa kasvosi ja tunnistettavat kohdat kuvasta pois.

Lähetä kuva vain sellaiselle kaverille, johon luostat.
Varmista, että saaja haluaa kuvasi.

Suostumus pitää pyytää joka kerta uudestaan.

Tärkeä muistaa!

Vaikka jaat alastonkuvan hyvälle kaverille, se voi levitä. Kaveri voi vitsillä, kiusallaan tai kostoksi jakaa kuvan somessa.

Kuvasta voi kuka vain ottaa kuvakaappauksen ja jakaa eteenpäin. Netistä kuvia ei aina saa kokonaan poistettua. Luvaton kuvien jakaminen on aina väärin. Se voi olla myös rikos.

Alle 18-vuotiaan alastonkuvan levittäminen on rikos. Nuori voi itse tehdä rikoksen, jos jakaa toisen nuoren alastonkuvan. Nuori voi myös syyllistyä rikokseen, jos hän ei poista toisen nuoren alastonkuvaa pyynnöstä huolimatta.

15 vuotta täyttänyt nuori on oikeudessa vastuussa rikoksesta. Sitä nuorempi lapsi voi olla rahallisesti vastuussa teosta.

Alastonkuvani on levinnyt somessa. Mitä teen?

Jos alastonkuvasi leviää somessa, voit tuntea häpeää, syyllisyyttä, surua tai vihaa. Kaikki tunteet ovat sallittuja.

Joskus tuntuu helpommalta unohtaa koko juttu ja elää niin kuin asiaa ei olisi tapahtunut. Näin ei pidä toimia, vaan asiasta kannattaa kertoa luotettavalle aikuiselle.

Muista, että syy ei ole sinun. Vastuu on kuvan jakajalla. Kenenkään kuvaa ei saa jakaa ilman lupaa.

Pyydä, että kuvan levittäjä lopettaa jakamisen ja poistaa kuvan somesta. Ota kuvakaappaus keskustelustanne. Pidä tallessa myös kuva, jota on jaettu eteenpäin.

Jos kuva on jaettu ryhmässä, pyydä kaikkia poistamaan kuva.

Jos kuva on jaettu somepalvelussa, pyydä palvelun ylläpitoa poistamaan se. Kerro, että kuva on jaettu ilman lupaa ja että olet alle 18-vuotias.

Kerro asiasta luotettavalle aikuiselle.

Ilmoittakaa asia poliisille tai Nettivihjeeseen. Sivulla 19 on ohje siitä, miten ilmoitat Nettivihjeeseen.

Saako aikuinen lähestyä minua seksin takia netissä?

Ei. Aikuinen ei saa koskaan lähestyä nuorta seksin takia. Se on seksuaaliväkivaltaa. Väkivalta ei vaadi tapaamista vaan voi tapahtua netissä.

Väkivalta voi olla esimerkiksi tällaista:

- Aikuinen kommentoi nuoren kuvaa tai kehoa vihjailevasti.
- Aikuinen pyytää nuorelta alastonkuvia.
- Aikuinen lähettää nuorelle alaston- tai pornokuvia.
- Aikuinen saa nuoren tekemään seksitekoja kameran edessä.
- Aikuinen ehdottaa tapaamista, johon liittyy seksitekoja.
- Aikuinen kohdistaa nuoreen seksitekoja.

On aika tavallista, että nuoret saavat viestejä tai kaveripyyntöjä tuntemattomilta somessa.

Aina ei voi olla varma uuden tuttavän aikeista. Netissä on myös vaikea tunnistaa, kuka on someprofiilin takana.

Ihminen voi kertoa olevansa toinen henkilö. Tuntemattoman keskustelu- ja kaveripyyntöön pitää suhtautua varauksella.

Mitä tehdä, jos aikuinen houkuttelee minua seksitekoihin netissä?

- Lopeta viestittely.
Joskus aikuinen syyllistää tai uhkailee, jotta saisi sinut jatkamaan. Sinun ei tarvitse vastata aikuiselle, vaikka hän vaatisi sitä.
- Ota kuvakaappaus aikuisen someprofiilista, keskustelusta ja lähetetyistä kuvista.
- Estä aikuinen somessa.
- Kerro asiasta luotettavalle aikuiselle.
- Ilmoittakaa asiasta poliisille tai Nettivihjeeseen.

Sivulla 19 on ohje siitä, miten ilmoitat Nettivihjeeseen.

Tärkeä muistaa!

- Tapahtunut ei ole syytäsi. Aikuinen on vastuussa. Aikuinen ei saa lähestyä nuorta seksin takia.
- Sinun ei tarvitse olla varma, onko viestin lähettäjä aikuinen. Pelkkä epäily riittää. Poliisi selvittää asian. Kerro ilmoituksessa kaikki, mitä viestittelijästä tiedät.
- Muista kertoa tapahtuneesta luotettavalle aikuiselle. Se on tosi tärkeää! Aikuisen pitää tukea sinua. Kerro niin monelle aikuiselle, että saat apua.
- Jos ystäväsi kertoo sinulle aikuisen toimineen väärin, kerro asiasta luotettavalle aikuiselle. Kerro, vaikka ystäväsi olisi kieltänyt sinua kertomasta. Ystävääsi ehkä pelottaa kertomisen seuraukset.

Kertominen osoittaa, että välität ystävästäsi ja haluat hänelle hyvää. Ystäväsi ei saa jäädä yksin salaisuuden kanssa.

Ystäväsi turvallisuus voi olla vaarassa. Aikuisen pitää saada tieto, jotta hän voi auttaa.

Kun asiasta ilmoitetaan poliisille, väärin toiminut aikuinen joutuu vastuuseen.

Ilmianto tuo usein esiin muita rikoksia.

KUVA-ATTE NYKÄNEN / PELASTAKAA LAPSET

Toimi näin, jos aikuinen pyytää tai lähettää alastonkuvia:

- Älä lähetä kuvia, jos et ole vielä lähettänyt.
- Älä jatka viestittelyä, vaikka aikuinen pyytäisi.
- Lopeta viestittely, jos aikuinen kiristää tai uhkailee.
- Ota kuvakaappaus aikuisen someprofiilista, keskustelusta ja lähetetyistä kuvista
- Estä aikuinen somessa.
- Kerro asiasta luotettavalle aikuiselle. Kerro, vaikka viestittelijä pyytäisi sinua salaamaan yhteydenpitonne.
- Ilmoittakaa asiasta poliisille tai Nettivihjeeseen.

Sivulla 19 on ohje siitä, miten ilmoitat Nettivihjeeseen.

Joskus yhteydenpito aikuisen kanssa tuntuu jännittävältä ja imartelevalta. Joskus voit tuntea syyllisyyttä, häpeää, ahdistusta, vihaa tai ärtymystä. Joskus tilanne ei tunnu miltään.

Monien mielestä on tavallista, että joku pyytää tai lähettää somessa alastonkuvia. Näin ei saa olla.

Aikuinen on toiminut tilanteessa väärin.
Asiasta tulee kertoa luotettavalle aikuiselle.

Aikuiselle ja poliisille kertominen on tärkeää, vaikka tilanne ei tuntuisi vakavalta. Ilmoitus voi auttaa nuoria, jotka ovat vastaavassa tilanteessa.

Miten kerron asiasta aikuiselle?

Kerro luotettavalle aikuiselle, jos sinulle tehdään väärin. Luotettava aikuinen voi olla oma vanhempi, opettaja, terveydenhoitaja, nuorisotyöntekijä tai sukulainen. Kertominen on tärkeää. Näin et jää asian kanssa yksin.

Kertominen voi tuntua tosi vaikealta. Jotkut nuoret ajattelevat, että teko ei ole vakava. Nuori voi myös kokea häpeää eikä siksi rohkene kertoa.

Usein jännittää, miten aikuinen asiaan suhtautuu. Joskus aikuinen voi suuttua tai ottaa pois kännykän.

Aikuinen ei aina toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Tilanne on yllättävä ja uusi myös hänelle. Yleensä tilanne rauhoittuu säikähdyksen jälkeen.

Jos et halua kertoa omalle vanhemmalle, voit aina puhua asiasta toiselle aikuiselle. Tärkeintä on muistaa, että tapahtunut ei ole sinun syytäsi.

Vinkkejä kertomiseen:

- Pyydä ystävää tueksi, kun kerrot aikuiselle.
- Lähetä aikuiselle viesti tai soita, jos kasvotusten kertominen tuntuu vaikealta. Voit myös näyttää saamasi viestit.
- Voit pyytää tukea kertomiseen opettajalta, terveydenhoitajalta tai nuorisotyöntekijältä.
- Netissä on palveluja, josta voi saada tukea. Palveluja on listattu oppaan sivuille 22 ja 23.

Apulauseita kertomiseen:

”Mulle kävi somessa yks juttu, jota jäin miettimään...”

”Haluisitko kuulla yhdestä oudosta jutusta, joka mulle tapahtui yksi päivä?”

”Haluaisin kertoa sulle yhden jutun, mutta mua jännittää sen kertominen...”

”Voinko kertoa sulle yhden jutun?
Oon saanut sellasia viestejä, jotka tuntuu vähän oudolta.”

”Joku tuntematon on alkanu laittaa mulle viestejä enkä tiedä, mitä mun pitäisi tehdä. Voitko sä auttaa mua?”

Nettivihje – miten teen ilmoituksen?

Nettivihjeeseen voit ilmoittaa helposti. Kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen netissä olevalla lomakkeella. Lomakkeen voi täyttää myös kännykällä.

Ilmoita, jos aikuiseksi epäilemäsi henkilö on toiminut väärin sinua kohtaan. Pelkkä epäily riittää.

Voit tehdä ilmoituksen myös ystävän puolesta.

Ilmoita Nettivihjeeseen seuraavista asioista:

- Aikuiseksi epäilemäsi henkilö lähettää seksiviestejä alle 18-vuotiaalle.
- Aikuiseksi epäilemäsi henkilö houkuttelee alle 18-vuotiasta seksitekoihin netissä.
- Alle 18-vuotiaan alastonkuvaa tai -videota levitetään netissä.
- Voit aina käyttää lomaketta, jossa lukee seksuaalinen häirintä tai grooming.

Mitä kirjoitat ilmoitukseen?

- Kirjoita tarkasti, mitä on tapahtunut. Kerro myös, minkä ikäinen olet tai minkä ikäisen puolesta ilmoitat.
- Kerro, kuka on toiminut väärin. Ilmoita väärin toimineen nimi tai nimimerkki. Toista, mitä hän on itsestään kertonut.
- Liitä lomakkeelle kuvakaappauksia keskusteluista ja jaetusta kuvista tai videoista.
- Lisää yhteystietosi, jotta asiaa voidaan lähteä selvittämään.
- Jos kirjoitat yhteystietoihin sähköpostiosoitteesi, Nettivihjeen asiantuntija vastaa sinulle.

Mitä tapahtuu ilmoituksen jälkeen?

- Nettivihjeen asiantuntija arvioi tilanteen.
- Jos asiantuntija epäilee, että kyseessä voi olla rikos, hän välittää tiedon poliisille ja lastensuojeluun. Poliisi on yhteydessä sinuun, jos tarvitsee lisätietoja.
- Nettivihje, poliisi ja lastensuojelu auttavat sinua. Ilmoittamalla voit myös auttaa muita nuoria.

Sama aikuinen on toiminut usein väärin myös muita nuoria kohtaan. Poliisi voi saada hänet vastuuseen teoistaan.

Mitä ovat suojaikärajat?

Rikoslaissa on kaksi suojaikärajaa: 16 ja 18 vuotta.

Suojaikäraja suojelee lapsen ja nuoren koskemattomuutta. Se ei rajoita nuorten välisiä suhteita.

- 16 vuoden suojaikäraja tarkoittaa, että alle 16-vuotiaaseen ei vanhempi ihminen saa kohdistaa seksitekoja.

Aikuinen ei saa pyytää alle 18-vuotiasta lähettämään alastonkuvia. Aikuinen ei myöskään saa lähettää itsestään alastonkuvia alle 16-vuotiaalle.

- 18 vuoden suojaikäraja koskee aikuisia, jotka ovat nuoreen läheisessä suhteessa (esimerkiksi oma vanhempi, muu sukulainen, valmentaja tai opettaja).

Lisäksi:

- Alle 18-vuotiaan alastonkuvaa ei saa jakaa eikä pitää hallussa.
- Seksipalveluita ei saa ostaa alle 18-vuotiaalta.

Jäikö jokin painamaan mieltäsi? Saat tukea ja keskusteluapua seuraavista paikoista:

Pelastakaa Lasten Netari-chatin ja Netari WA:n kautta voit jutella luotettavan aikuisen kanssa sinulle tärkeistä asioista netari.fi. puh. 050 313 5160.

Sua varten somessa tukee 8–21-vuotiaita nuoria, jotka ovat kohdanneet seksuaalista häirintää, ahdistelua tai väkivaltaa somessa. Tiimin tavoittaa Instagramissa ja TikTokissa nimellä [@suavarten_official](https://www.instagram.com/suavarten_official)
Työntekijöillä on myös omat Snapchatit, jotka löydät osoitteesta suavartensomessa.fi

Nuorten Exitin chat tukee nuoria omiin rajoihin, seurusteluun ja seksuaaliväkivaltaan liittyvissä tilanteissa. nuortenexit.fi

MLL:n Lasten ja nuorten puhelin 116 111 ja chat on avoin tukikanava kaikille nuorille. nuortennetti.fi

Väestöliiton Poikien Puhelin 0800 94884 ja chat on avoin tukipalvelu pojille ja nuorille miehille.
Yhteydenottoihin vastaa aikuinen mieshenkilö.
vaestoliitto.fi/poikien-puhelin

Sekaisin chat on keskustelupalvelu, joka tukee mielen hyvinvointia ja mielenterveyden ongelmista selviämistä. sekasin247.fi

Rikosuhripäivystys auttaa rikoksen uhriksi joutuneita ja heidän läheisiään puhelimesta 116 006 ja chatissa. riku.fi

Poliisin Nettivinkki on paikka, jonne voi tehdä kiireettömän ilmoituksen rikosepäilystä: poliisi.fi/nettivinkki

Iso kiitos oppaan kommentoinnista:

Maria Rossi, poliisiasiantuntija Barnahus-hanke, Poliisihallitus

Minerva Kettukuja, Sua varten somessa,
Nicehearts ry

Paula Aalto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Heta Hölttä & Teija Ryhtä, Seta ry

Eriytinen kiitos opasta kommentoineille nuorille!

Pelastakaa Lapset

pelastakaa lapset.fi

**Yhteisrahoitettu Euroopan unionin
Verkkojen Eurooppa -välineestä**

Tästä julkaisusta vastaa yksinomaan sen laatija.
Euroopan unioni ei vastaa sen sisältämien tietojen
käytöstä.